ISLAM'A DAVET

DAVET VE ISLAH YOLUNDA SELEFİ HAREKETİN KRİTERLERİ

Ubeydullah Arslan
International Islamic University

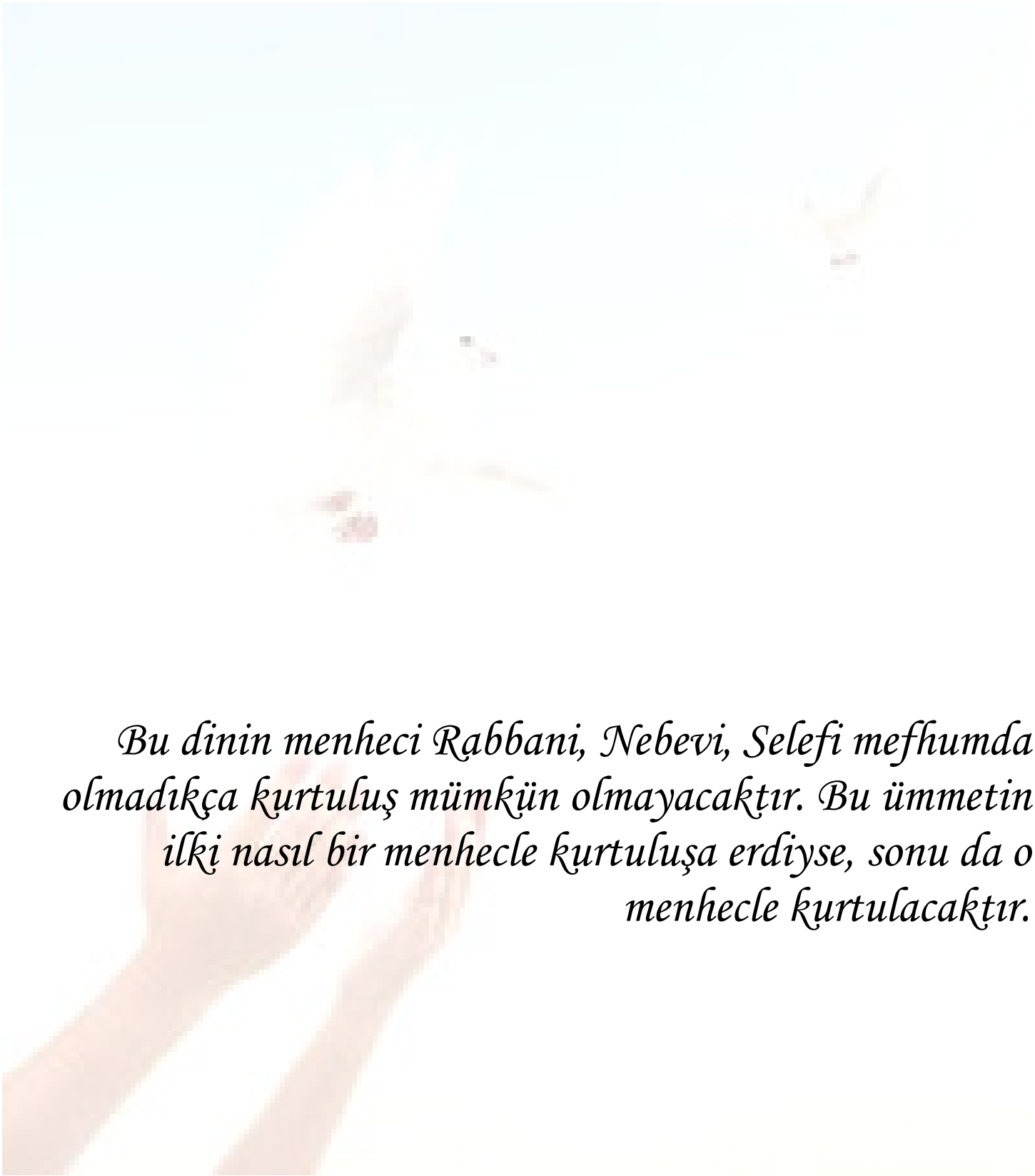

Bu dinin menheci Rabbani, Nebevi, Selefi mefhumda olmadıkça kurtuluş mümkün olmayacaktır. Bu ümmetin ilki nasıl bir menhecle kurtuluşa erdiyse, sonu da o menhecle kurtulacaktır.

بسم الله الرحمن الرحيم

Hamd, Allah'a salât ve selam Resulüne seçkin ashabının üzerine olsun. İslami sahada davet ve ıslah yolunda hizmet veren, insanların kurtuluşuna vesile olmak isteyen çeşitli İslami cemaatlere şahit oluyoruz.

Her cemaat kendine özgü hedefler ve kriterler belirleyerek bu uğurda mücadele etmekte, bağlı olduğu hizbin hedefini mukaddes görmekte, doğru istikamet üzere yürüdüğüne inanmaktadır.

Kimileri bağlı oldukları hocalarının, liderlerinin, önderlerinin şahsi görüşlerine dayanarak, batıl menhecler ortaya koymakta, ümmetin sapmasına batıl itikadler ve ameller taşımasına, toplumun sahih dinden uzaklaşmasına sebep olmaktadır.

İşte bu aşamada; nasıl bir yol edinmek gerekir? Sahih menhec nedir? Hatalardan ve batıl metotlardan nasıl uzak kalınır? sorusunu sormak gerekiyor.

Bu dinin menheci Rabbani, Nebevi, Selefi mefhumda olmadıkça kurtuluş mümkün olmayacaktır. Bu ümmetin ilki nasıl bir menhecle kurtuluşa erdiyse, sonu da o menhecle kurtulacaktır.

Biz bu çalışmada sahih menheci ortaya koyacak, sonra da sizleri bu mukaddes harekete davet edeceğiz.

Bu dinin menheci; şahısların görüşlerine ve bakış açılarına değil, ümmetin selefine bağlı kalmak zorundadır. Tevhidi ve dünyevi saadet; ancak nassları şahsi görüşlerin önüne almakla gerçekleşir.

İşte bu bağlamda sahih bir menhec belirlemek, kriterleri ortaya koymak, yolumuzu aydınlatacak referanslarımızı sunmak gerekir.

Hiçbir beşeri düzenin referansız kalmadığı, ille belirli kriterler belirlediği, topluma ilkeler takdim ettiği asrımızda, dinin referansız ve menhecsiz olduğunu düşünmek büyük bir yanılgıdır.

Selefi Davetin toplumsal davet ve ıslah yolunda şeri delile dayanan, tertemiz bir yöntemi vardır. Bu yöntem 1400 yıldır ümmetin selefi tarafından uygulanmıştır.

Bu hususta müslüman ferde düşen vacip; bu yöntemin ilkelerine sımsıkı sarılmak, asla ondan uzak kalmamaktır. Rabbim bizi bu ilkelere sadık kalmayı, korumayı, ona davet etmeyi kolaylaştırsın.

Şimdi size selefi hareketin toplumsal davette ve ıslahta göz önünde bulundurması gereken temel altı kriteri zikredeceğim, Rabbim beni ve okuyan kardeşimi başarılı kılsın anlama kolaylığı versin. Değerli kardeşim bu maddeleri ezberlersen çok hayırlı bir adım atarsın.

1.Kriter: Selefi hareket -davet ve ıslah yolunda- delile özen gösterir, delile dayanır. Dayandığı delil ise: Kuran, Sünnet ve ümmetin selefidir.

Bu ilk kriterimiz selefi davette çok önemlidir. Olmazsa olmazlardandır. Bu maddenin anlamı şudur; dini meselede delile özen göstermek, her ilmi konuda ayet ve hadise dayanıp, şahsi görüşten, batıl hevadan, akli çıkarımlardan uzak kalmaktır.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

Ey iman edenler! Allah ve Resulünün (verdiği bir hükmün-emrin) önüne geçmeyin. Allah'tan korkun, Şüphesiz ki Allah işiten ve bilendir. (Hucurat–1)

Hiçbir beşerin -alim, fakih, muhaddis, yazar, hoca, imam- kim olursa olsun, kişisel görüşünü ileri sürerek, batıl hevasını konuşturarak, din adına konuşma hakkı yoktur.

İslam; hiçbir beşerin kişisel bakışına ve batıl hevasına ihtiyaç duymaz. O ilahi, Rabbani delile dayanan bir dindir. Din; Allah'ın dini, Şeriat da Allah ve Resulünün şeriatıdır. Bu nedenle kimsenin din ve şeriat belirleme hakkı yoktur.

Allah'ın izin vermediği bir konuda -din koyucu olmak- en büyük günahtır. Bu sebeple kimsenin din adına konuşup batıl hevasını din diye sunması caiz değildir.

Delile dayanmayan bir kimsenin kavline iltifat edilmez, Söz ve amel delille ortaya konulduğu zaman ancak ilim hükmünü alır.

Günümüzde kişisel bakışını -dini bir emir ve hüküm gibi- takdim eden çok kimse bulunmaktadır. Aklını öne alıp, nassı terk eden, 1400 yıldır ümmetin selefinin kabul ettiği gerçekleri, sarih delilleri inkâr edenlere şahit olmaktayız. Bu kimselerden bazıları dini kökten inkâr etmiş bazıları da dinin asıl kaynaklarına savaş açmıştır.

Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur: "Tutunduğunuz müddetçe benden sonra sapıtmayacağınız iki şey bıraktım, Allah'ın kitabı ve sünnetim."(Malik Muvatta sahih)

Eğer Müslümanlar hakkıyla bu nebevi vasiyeti ve emri fehmetmiş olsalardı, sapıklığa ve bidate düşmezler, dinde aşırılığa yönelmezler, kişisel görüşleri din diye sunmazlardı.

Eğer müslümanlar toplumsal davette ve ıslahta; ayrıca -dini anlama ve algılamada- delile özen gösterseydi, toplumsal davetlerinde batıla ve bidatlere düşmezlerdi.

Dinde delille hareket etmek selefin en büyük kriteridir. Selefi daveti diğer davetlerden ayıran en belirgin alamet-i farika delille iman ve ibadet etmektir.

Eğer âlimler ve davetçiler toplumsal davetlerinde ve ilmi seminerlerinde delile özen göstermeyi öğretselerdi, Abdülaziz'in, Mustafa'nın, Yaşar'ın, Zekeriya'nın Mehmet'in, Ali'nin, Ahmed'in görüşü öne alınmazdı.

Yukarda adını andığımız kimselerin sözleri ve görüşleri masum değildir, onları masum görerek koruma altına alanlar, dokunulmazlık zırhına bürüyenler büyük günaha adım atmaktadır.

İbn Abbas –r.h.- kişilerin görüşlerinin masumlaştırılması hususunda müthiş bir söz söylemiştir, işte o tarihi söz: "Başınıza gökten taş yağmasından korkuyorum ben Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu diyorum, siz ise Ebu Bekir ve Ömer –r.ahuma- böyle dedi diyorsunuz."

Bakınız bu söz Ebu Bekir ve Ömer'in kavlini, peygamberin kavlinin önüne alınması durumunda söylenen bir sözdür, peki bir tarikat şıhının, âlimin, liderin kişisel batıl bakışını peygamberin kavlinin önüne alınması durumunda hüküm nasıldır? ona siz karar verin.

Şu sözün batıllığında şüphe duyulur mu bir okuyalım: "Mezhep imalarımızın görüşüne muhalif her hadis ya mensuh, ya zayıf, ya tevile müstahaktır." Okuduğunuz bu söz batıl olup selefi hareketin kabul etmeyeceği bir sözdür.

Selefi davette bu söze asla yer yoktur, reddedilir, zira bu sözde mezhep imamları masumlaştırılmış hadis ise basite alınmıştır. Mezhep imamları bu batıl sözü işitseydi karşı çıkardı.

Yaşadığım bir anı bu konuyu daha iyi aydınlatmaktadır, bir okuyalım çarpıcıdır, bir gün sadece hocaların iştirak edildiği yazar Yusuf Kerimoğlu/Hüsnü Aktaş'ın seminerine davet edilmiştim. Hoca efendi konuşmasını bitirince soru faslına geçildi. Biz konuşma esnası boyunca sessiz kaldık dinleyici olduk, kırıcı asla bir söz söylemedik bu yakışmazdı da. Ancak kendini beğenmiş kibirli bir Molla - genelde kibirlidirler- bir soru için parmağını kaldırdı bir soru sordu: "Hocam bazı kimseler dini konularda deliliniz nedir diye sürekli delil istiyor, ayrıca bu

kimseler hadis hastalığına tutulmuşlar, her dini konuda hadis delili istiyorlar, bunlara ne dersiniz.

Soruda selef ehline-Ehl-i hadise ağır bir sataşma vardı, oysaki suçlama batıl ve yersizdi. Zira dinde bir konu hakkında delil istemek ve hadis delili talep etmek ilmi bir haktı. Bu talep meşrudu. Ancak kibirli molla marazlı kimliğini öne alarak kırıcı olmuştu. Tabi soruya itiraz ettim, soru şeklinin hatalı olduğunu, suçlamanın yersizliğini ilettim. Kısa bir gerginlik yaşandı. Yusuf Kerimoğlu seminer bitiminde kibirli mollayı uyararak soru şeklini düzeltmesini, kırıcı olmamasını suçlamamasını istedi, hoca efendinin bu tavrıysa gayet güzeldi.

İşte görüldüğü gibi delile düşmanlık büyük bir hatadır. Selefi davette delil ilk kriterdir. Delilsiz din algılamasını tavsiye etmek ilmi hatadır, selefi menheci hakkıyla kavramamaktır. Bu konu açılmışken Minberde ilmi hata eden Ömer ibn Hattab'a sahabi annemizin ayetle delil ortaya koyarak halifeyi tashih etmesi hatırlanması gereken meşhur anıdır.

2.Kriter: Selefi hareket -davet ve ıslah yolunda- bina olduğu menhec sağlam bir ilkeye, güçlü bir ilme ve dinde ince anlayışa dayanır.

قُلْ هٰذِهٖ سَبِيْلِيْ اَدْعُوْا اِلَى اللّٰهِ عَلٰى بَصِيْرَةٍ

De ki: bu yolumdur, Allah'a basiretle(delille) davet ederim. (Yusuf–108)

Selefi hareket, davette basireti, hikmetli konuşmayı, ince anlayışı, güler yüzlü davranmayı, yumuşak olmayı esas edinir. Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem ashabını tebliğe gönderirken ince anlayışlı fakih ashabı seçer bu hususa özen gösterirdi.

Musab bin Umeyr'i, Muaz bin Cebel'i, Abdullah ibn Ömer'i v.b. ashabı seçer görevlendirirdi. Bu sahabiler hem ilim hem hitabet hem fıkıh güzelliğine sahipti.

Muhatap oldukları kavimleri güzel bir yöntemle, ince bir fıkhi anlayışıyla, edep ve hürmet dolu bir tavırla davet ederdi.

Müslüman olan bir sahabi dini Peygamberden öğrenir, izniyle bildiğini gider, insanları Allah'a davet ederdi. Asr-ı saadette davetçi olmak için ille âlim olmak gerekmiyordu. Toplumsal davette ve ıslahta güzel bir yöntem ve ince anlayış önemliydi bu yeterlilik davetçi olmayı kolaylaştırdı. O halde 2.kriter gereği davet ve ıslah yolunda selefi hareket bu esasa büyük değer verir.

3- Selefi hareket -davet ve ıslah yolunda- furûdan, tali meselelerden önce akideye, usule, özen gösterir, öncelikle en ehem/önemli, en hassas meselelere yönelir.

Bu maddeyi biraz daha anlaşılır kılmak için açalım: Selefi hareket akide, terbiye, davet, ıslah hareketidir.

Bu sebeple; selefi hareketin asıl hedefi, toplumun batıl itikadını, şirke dayalı inancını tevhidle düzeltmektir. Ferdlerin ve toplumun hurafe anlayışlarını tağyir ederek, yerine sahih selefi salihin akidesini tesis etmektir. Bunu gerçekleştirirken sağlam bir usule ve ilim ehlinin tavsiyelerine dayanır.

O halde selefi hareket toplumsal davet ve ıslah yolunda, önce ehem meseleleri önceler. İlk mesele olarak akide tashihine yönelir. Akideyi ıslah etmeden fıkhi kavgalar ve yersiz tartışmalar açmayı kabul etmez, ayrıca fıkhi meseleyi tedriciyyen aşmaya çalışır.

Günümüzde hataya düşen müslümanlara, önce sahih akideyi yaymayı, sonra merhale merhale ibadetlerle ve fıkhi konularla alakalı konuları işlemeyi tavsiye eder.

Bu konuda Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in Muaz bin Cebel'i, Yemen'e gönderirken, "Ya Muaz sen kitap ehli bir kavme gidiyorsun onları ilkin La İlahe

İlallah'a–bir başka rivayette Allah'ı birlemeye- davet et, eğer bunu kabul ederlerse Allah'ın gece ve gündüz içinde beş vakit namazı farz kıldığını haber ver" demesi anlamlıdır.

Bu hadiste ilkin akide tashihi sonra fıkhi konulara merhale merhale geçiş söz konusudur. Oysa kitap ehli o dönem karşılıklı faiz alıp veriyor, kendilerine haram olan iç yağını yiyor, büyük günahlar işliyordu. Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem ve Muaz bin cebel bu hususları bilmelerine rağmen, bir tek olan Allah'ın birliğine davet etmesi davette ilkin akide gerçeğini işlemek gerektiğini ispat eder. Ancak günümüzde bu sıralama tersine dönmüş, akideyi tashih etmek yerine, ibadetlerde ve fıkhi bazı konularda tartışmalara dalınmış, karşılıklı suçlamalara kadar gidilerek kalpler kırılmış, hizipleşmeye adıma atılmıştır.

O halde selefi hareket davet ve ıslah yolunda 3. kriter olarak toplumun akidesini ıslah etmeyi amaç edinir. Bu konuda gayet güçlü bir tavır sergilemeliyi ister. Zira en büyük gaye beşeriyeti insana kulluktan Allah'a kulluğa çağırmak, Velâ ve Berâ kavramını aşılamak, tağutu ve hurafe inançları tanıtmak, şirke kapı açan yolları tıkamaktır.

4. Kriter: Selefi hareket -davet ve ıslah yolunda- davet ettiği kimselerin halini gözetir, davette başarıya sevk edecek yolu seçer ve uygular.

Bu selefi hareketin en önemli gördüğü bir konudur. Zira davette başarılı olmak için bu konuda tahassüs ehli olmak gerekir. Peygamberin Muaz bin Cebel'e "Ya Muaz sen kitap ehli bir kavme gidiyorsun" buyurması çok manidardır.

Bu söylemde muhatap olunan kimseleri tanıma zorunluluğu ve onların ihtiyaçlarına göre davranmak gerektiği anlaşılır.

Nitekim nebimiz birçok kez davet ettiği müşriklerin konumunu boyutunu gözetmiştir. Sahabi sahih rivayette gelir şöyle der: "Peygamber bize vaaz ve nasihat etmek istediğinde bizim en uygun vaktimizi seçerdi" demesi düşündürücüdür.

İslam'a uzak olan kimselerin inançları, kültürleri, yaşam şekilleri farklı olabiliyor, bu durumda farklı yapılara sahip kimselere, en uygun yolu seçmek davetçinin mahirliğini ispat eder.

Örneğin Laiklerin, demokratların, liberallerin, komünistlerin farklı farklı düşünce yapıları, yaklaşım

tarzları vardır, bunların her birine özel bir davet yolu seçmek gerekir.

Yine şirke düşmüş tarikata bağlı kitlelere, bidat işleyen topluluklara yönelik özel bir davet tarzı uygulamak gereklidir. İşte selefi hareket davet ve ıslah yolunda bu temel kriteri de gözetir.

5.Kriter: Selefi hareket -davet ve ıslah yolunda- hikmetli bir yöntemle hareket eder.

Yani gerekli konuşmayı gerekli vakitte ve mekânda yapar. Zamansız konuşmalara ve eylemlere adım atmaz, ferdi ve hamasi davranmaz, istişareyi amaç edinir hikmetli bir yol edinir.

Ne daim sertliği ne daim yumuşaklığı seçer, her şeyi vaktine ve mekânına göre uygular.

Davet zamanı daveti, cihad zamanı cihadı, ibadet zamanı ibadeti, cemaatleşme zamanı cemaatleşmeyi gözetir.

Kimileri hep sertliği ve katılığı amaç edinir, davete zarar verir, kimileride işgal altındaki islam topraklarında yumuşaklığı gaye edinir müslümanlara zarar verir.

Hikmet müslümanın yapması gerekeni vaktine ve mekânına göre hakkını vererek yapmasıdır.

Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in davet metodu böyleydi. Yeri gelir yumuşak, yeri gelir sert olurdu. Örneğin zina etmek için kendisinden izin isteyen genç sahabiye ashab saldırmak istediğinde, onlara engel olmuş, gence nasihat ederek yumuşak davranarak hakkı beyan etmiştir.

Yine bir bedevinin mescid-i nebevi'de bevletmesine katı ve sert bir yöntemle yaklaşmamış, nasihat ederek ikna gücünü kullanarak, aklını fethederek davet etmiştir.

Asla bu iki sahabiye hakaret etmemiş, sövmemiş, kınamamış, rezil etmek için bir arayışa girişmemiştir.

Yine Benu Kureyza Yahudileri müslümanları arkadan vurup, ihanet edince tek tek boyunlarını vurarak öldürmüştür. Onları affetmemiştir.

Enes bin Malik'i, bir iş için bir yere göndermiş, Enes gecikince, onu oynarken bulmuştu, ancak asla kırıcı bir söz söylememiş, bu nedenle ashabının kalbinde davranış ödülü almıştır. Enes yıllar sonra "bir gün bana neden böyle yaptın neden böyle yapmadın demedi" sözüyle güzel tavrını övmüştür.

Selefi hareket davet ve ıslah yolunda müslüman kardeşini tekfir etmekten, alaya almaktan, hakkında kötü söz söylemekten uzak kalır.

Selefi davayı bilmeyen, ilim ve edep almayan, davet fıkhına vakıf olmayan, bazı genç kimseler selefi davetin mensupları sayılmazlar. Çünkü bu kimseler; yukarıda saydığımız ilkelere mutabık bir davranış ortaya koymamaktadır.

Müslümanı tekfir eden, ona söven, sürekli müslümanların ayıbını ve avretini araştıran kimseler cahillerdir. Selefi hareketin içinde değillerdir. Onlar farkında olmadan şeytana ve kafir güçlere hizmet etmektedir. Müslüman âlimleri ve davetçileri alaya alan her girişim, güçlerini kıran her tavır, küfre ve şeytana hizmet eden bir tavırdır. O halde 5.kriterde selefi hareket edepli ahlaklı itidalli bir yol edinir.

6.Kriter: Selefi hareket -davet ve ıslah yolunda-Maslahatı gözetir mefsedeyi terk eder.

Bu konu gayet önemli bir ilkeyi içerir. Selefi hareket islamın faydasına hayırlı adımları öne alır, zarar verici söz ve eylemlerden kaçınır. Bu tavır davet fıkhında gereklidir.

Davet usulü bu ince anlayışı zorunlu kılar. Dinde tefakkuh ehli olmak ve maslahatı gözetmek dini bir ilkedir.

Selefi hareket; davete, hizmete zarar veren konuları, merhale merhale aşmak gerektiğine inanır. Nitekim Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem bu konuda örnek tavır sergilemiştir.

Mekke'de baskı, işkence altında zayıfken tevhide daveti tercih etmiş, cihaddan uzak kalmıştır. Mekke'nin o günlerinde, ilkin kuranla cihad etmiş, ilim ve davetle mücadele ortaya koymuştur.

Ashabını gizli gizli toplamış açık davetten uzak kalmış, güçlenince de açıkça davet etmiştir. Baskı artınca da Allah'ın izniyle hicret etmiştir.

Mekke'de islamı seçen münafıkların fitnesi büyümesine rağmen, onları bildiği halde öldürmemiş maslahatı tercih etmiştir.

Yine müşriklerin gücünü görerek, Kâbe'nin şeklini ilk haline dönüştürmemiş, sabretmiş, kuvvetli olunca ilk şekline döndürmüştür. Buna benzer örnek verilecek çok konu vardır. Ancak burada hepsini zikretmek mümkün değildir. O halde dinde maslahatı gözetmek fıkhi bir kaidedir.

Hulasa; selefi hareketin davet ve ıslah yolunda zikrettiğimiz temel 6 madde, her müslüman tarafından bilinmesi gerekir.

Rabbimden bu kısa çalışmamı mizanıma hasenat olarak yazmasını, beni sevdiği ve razı olduğu dinde muvaffak kılmasını dilerim. Şüphesiz ki O duayı işitir ve icabet eder.